

LIITE 3. YVA-SELOSTUKSESTA ANNETUN YHTEYSVIRANOMAISEN PERUSTELLUN
PÄÄTELMÄN HUOMIOON OTTAMINEN KAAVAEHDOTUKSESSA

Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä	Huomioiminen kaavaehdotuksessa
IHMISTEN ELINOLOT JA VIIHTYVYYS SEKÄ VIRKISTYSKÄYTTÖ Arviointiselostuksessa esitettyyn arvioon yhtyen yhteysviranomainen katsoo, että hankkeella on ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvia kohtalaisen kielteisiä vaikutuksia, joita tarvittaessa voidaan jatkosuunnittelussa vähentää tuulivoimaloiden tarkalla sijoittelulla tai voimaloiden lukumäärää vähentämällä. Hankealueen lähimmät asutukselle osoitetut kyläalueet sijaitsevat hieman yli kahden kilometrin etäisyydellä lähimmästä voimalasta kaikkien vaihtoehtojen osalta, joka täyttää yhteysviranomaisen YVA-ohjelmalausunnossa antaman suosituksen kahden kilometrin suojaetäisyydestä. Lausunnoissa ja mielipiteissä on nostettu esiin, että suojaetäisyyden tulisi olla vähintään kolme kilometriä, mielellään enemmän, mikä tulee ottaa mahdollisuuksien mukaan huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa. Tuulivoimaloiden etäisyyttä asutuksesta tulee jatkosuunnittelussa pyrkiä kasvattamaan huomioon ottaen myös peltoaukeat, puuston mataluus ja järvinäkymät, mikä vähentäisi tuulivoimaloista aiheutuvia melu-, välke- ja maisemavaikutuksia, sekä koettua viihtyisyyshaittaa. Lähtökohtana uudessakin voimalasijoittelussa tulee olla, ettei melu- ja välkevaikutuksia asutukselle aiheudu. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan laadittavaan seurantaohjelmaan tulisi kirjata ympäristöministeriön ohjeen 4/2014 mukaisia melumittauksia, mikäli alueen asukkaat kokevat toistuvaa häiritsevää melua. Tuulivoimapuiston toiminnanaikaiset vaikutukset liittyvät muun muassa virkistys- ja metsästyskäyttöön. Suurin osa alueista palautuu alkuperäiseen käyttöönsä tuulivoimapuiston valmistuttua, mutta tuulivoimaloiden melu ja välke, yhtenäisen metsän pirstoutuminen ja maiseman muuttuminen vaikuttavat alueen käytön houkuttelevuuteen sekä asumisen että virkistyskäytön osalta. Teiden parantamisella ja uusien huoltoteiden rakentamisella on myös myönteisiä vaikutuksia. Paikallisia metsästysseuroja on osallistettu hankkeen suunnittelussa ja osallistamista on syytä jatkaa hankkeen jatkosuunnittelussa. Tuulivoimahankkeen suunnittelussa ja toiminnassa haittoja lieventävien toimenpiteiden on perustuttava parhaaseen tietoon ja ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia on pyrittävä lieventämään tehokkaasti. Ajantasainen seurantatieto ja siitä viestintä myös paikallisille on välttämätöntä. Asukkaiden palautteenantomahdollisuutta on hyvä tarkentaa hankkeen jatkosuunnittelussa. Yhteysviranomainen myös katsoo, että hankkeen toteutuessa olisi hyvä suorittaa uusi asukaskysely 1-3	Tuulivoimalat on suunniteltu niin, että melu- ja välkearvot eivät ylitä. Tuulivoimaloiden sijoittelussa on noudatettu Tervolan tuulivoimastrategian 2 km etäisyyttä. Ympäristövaikutusten arvioinnissa ei ole tunnistettu sellaisia asioita, jotka edellyttäisivät erillisen seurantaohjelman laadintaa. Asuin- ja lomarakennukset sijaitsevat vähintään 2 km etäisyydellä, eikä tuolta etäisyydeltä ole mahdollista mitata tuulivoimaloista lähtevää ääntä, koska taustäännet ovat selvästi voimakkaampia kuin tuulivoimaloista lähtevä ääni.

Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä	Huomioiminen kaavaehdotuksessa
vuoden kuluessa tuotannon käynnistymisestä, jonka avulla selvitetään lähialueen asukkaiden käytännön kokemuksia tuulipuiston vaikutuksista. Yhteysviranomainen näkee hankkeen toteuttamiskelpoisuuden arvioinnin kannalta välttämättömänä, että hankkeen jatkosuunnittelussa, erityisesti Tornion kaupungin puolella vireillä olevan tuulivoimayleiskaavan valmisteluaineistossa, esitetään vaihtoehto tai vaihtoehtoja, joissa voimaloita on selkeästi vähemmän ja kauempaa asutuksesta. Erityistä huomiota voimaloiden vähentämisessä ja niiden sijoittamisessa tulee kiinnittää suhteessa lähikyliin, kuten Arpelaan, Korpijärveen ja Sattajärveen. Keminmaan kunnan esiin nostama ulkoilureitti Kalli-Korteniva tulee ottaa huomioon voimajohdon suunnittelussa ja toteuttamisessa.	Kaavaehdotuksen nähtävilläolon yhteydessä järjestetään yleisötilaisuus ja annetaan mahdollisuus muistutusten esittämiseen. Näistä tiedotetaan lähialueen maanomistajille lähettävällä kirjeellä sekä kuulutuksella. Kunnat päättävät alueen kaavoista. Vinsanmaan osalta on laadittu kaksi kaavaluonnosta. Voimajohdon yksityiskohtaisessa suunnittelussa otetaan huomioon Kalli-Kortenivan ulkoilureitti.
MAISEMA Yhteysviranomainen katsoo, että maisemaan kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa on selvitetty riittävällä tarkkuudella hankkeen vaikutuksia eri etäisyysvyöhykkeittäin aina noin 25 km etäisyydelle saakka. Myös lentoestevalojen vaikutuksia on arvioitu ja havainnollistettu. Lisäksi sähkönsiirron vaikutuksia maisemakuvaan on arvioitu erikseen. Maisemavaikutusten arvioinnin tulokset on perusteltu yleisellä tasolla varsin laajasti ja arvioinnissa on nostettu yksittäisempiä herkempiä alueita tarkemmin esille. Arvioinnin tuloksia ja siitä tehtyjä johtopäätöksiä on YVA-selostuksessa johdonmukaista seurata, vaikkakin suuremmassa mittakaavassa pienemmät maisemakohteet jäävät helpommin vähemmälle huomiolle ja niiden merkitys saattaa heiketä arvioinnin johtopäätöksiä tehdessä. Edellä todetuista arvioinnin puutteista huolimatta yhteysviranomainen katsoo, että maiseman nykytilaa on kuvattu ja muutosta havainnollistettu riittävällä tavalla, jotta maisemaan kohdistuvien vaikutusten arviointi on riittävän luotettavalla tavalla mahdollista. Yhteysviranomainen on arvioinnissa esitetystä johtopäätöksestä vaikutusten merkittävyyden osalta muutoin yhtä mieltä, mutta eri hankkeiden yhteisvaikutukset maisemakuvaan voivat olla paljon arvioitua suuremmat. Yhteysviranomainen yhtyy sekä lausunnoissa että mielipiteissä esitettyihin näkemyksiin havainnollistamisaineiston täydentämistarpeesta hankkeen jatkosuunnittelussa, jossa havainnollistamiseen tulee voimakkaasti panostaa. Havainnekuvien laadinnassa tulee ottaa huomioon lausunnoissa ja mielipiteissä esitettyjä havainnekuvien ottopaikkoja. Näkemäalueanalyysit tulisi laatia myös yhteisvaikutuksista muiden tuulivoimahankkeiden kanssa ja myös ilman puuston peittävää vaikutusta. Yhteysviranomainen katsoo, että sekä maiseman että kulttuuriympäristön kuvausta ja arviointia myös	Kaavaehdotuksen yhteydessä laaditaan videosovitteita, joilla havainnollistetaan maisemaan kohdistuvia vaikutuksia. Kaavaehdotuksen yhteydessä laaditaan näkemäalueanalyysit, joissa on otettu huomioon muut tuulivoimahankkeet.

Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä	Huomioiminen kaavaehdotuksessa
paikallisesti merkittävien kohteiden ja alueiden osalta tulee jatkossa tarkentaa. Jatkosuunnittelussa näkemäalueanalyysien tuloksia tulisi Tornionlaakson museon esille nostaman mukaisesti havainnollistaa myös karttasovitteilla, joissa on yhdistetty näkemäalueet sekä maiseman ja kulttuuriympäristön alueet ja kohteet, joihin arviointi kohdistuu. Yhteysviranomainen tuo vielä esille, että ympäristöministeriön opas maisemavaikutusten arvioimiseksi on juuri päivitetty (Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa. Päivitys 2024. Ympäristöministeriön julkaisuja 2024:29.)	Täydennetään kaavaselostukseen yhteisvaikutuksiin kartta, jossa on esitetty maiseman ja kulttuuriympäristön kannalta arvokkaat alueet näkemäaluekartan päällä.
MELU- JA VÄLKEVAIKUTUS	
Arviointiselostuksen mukaan yksistään Kuorinki-Vinsanmaan tuulivoimahankkeen melu- tai välkevaikutukset eivät ylitä vertailuarvoina käytettyjä ohjearvoja asutukseen käytettävillä alueilla, mutta tiettyä epävarmuutta jää yhdessä muiden tuulivoimahankeiden kanssa aiheutuviin vaikutuksiin sekä melun että välkkeen suhteen. Hankkeen jatkosuunnittelussa on varmistuttava, että yhteisvaikutukset lähialueilla toteutettavien tuulivoimahankeiden kanssa eivät asutukseen käytettävillä alueilla ylitä melulle ja välkkeelle annettuja ohjearvoja. Kuten arviointiselostuksessa on tunnistettu, tarvittaessa varjovälkkeestä aiheutuvaa haittaa pystytään ehkäisemään pysäyttämällä välkettä aiheuttavat voimalat kriittiseksi ajaksi, mikäli voimaloihin on asennettu välkevaikutusten hallintajärjestelmä. Kuten Meri-Lapin ympäristöterveys on nostonut lausunnossaan esille, niin hallintajärjestelmän asentaminen olisi suositeltavaa, vaikka sitä ei ole katsottu arviointiselostuksessa tarpeelliseksi.	Kaavaehdotuksen yhteydessä laaditaan melu- ja välkeselvitykset, joissa otetaan huomioon läheinen tuulivoimahanke (Kolopetäjä-Rovavaara). Välkeselvityksen perusteella asuin- tai lomarakennusten kohdalla ei ylitetä suositusta enintään 8 tunnin vuotuisesta välkkeestä. Tästä syystä välkkeen hallintajärjestelmän asentamiseen ei ole tarvetta.
VAIKUTUKSET MAA- JA KALLIOPERÄÄN	
Yhteysviranomainen katsoo, että arviointiselostuksessa on tunnistettu hankkeen keskeisiä maa- ja kallioperään kohdistuvia vaikutuksia. Arviointiselostuksessa on myös tuotu esiin valtakunnallisesti arvokkaille geologisille kohteille hankkeen toteuttamisesta aiheutuvia kielteisiä vaikutuksia. Yhteysviranomainen katsoo, että valtakunnallisesti arvokkaita moreenimuodostumia ei kuitenkaan ole otettu huomioon vaihtoehtotarkastelussa, sillä kaikki vaihtoehdot käsittävät valtakunnallisesti arvokkaalle moreenimuodostumalle sijoittuvia voimalapaikkoja. Yhteysviranomainen katsoo, että lähtökohtaisesti voimaloita ei tule sijoittaa valtakunnallisesti arvokkaille geologisille kohteille, sillä vaikutuksia kohdistuu sekä muodostumien geologisiin että maisemallisiin arvoihin. Yhteysviranomainen yhtyy arviointiselostuksessa esitettyyn näkemykseen siitä, että vaikutuksia voidaan lieventää voimaloiden rakentamatta jättämisellä sekä sähkönsiirron osalta pylvässijoittelulla. Yhteysviranomaisen pyytää	Arvokkaat geologiset muodostumat huomioidaan kaavaehdotuksessa siirtämällä tuulivoimaloiden paikkoja.

Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä	Huomioiminen kaavaehdotuksessa
hankkeesta vastaavaa ottamaan hankkeen jatkosuunnittelussa edellä lausutun huomioon ja kehottaa harkitsemaan valtakunnallisesti arvokkaan Rajakumpu - Iso Kuoringinjängän moreenimuodostuman jättämistä voimalarakentamisen ulkopuolelle. Happamien sulfaattimaiden osalta yhteysviranomainen katsoo, että arviointi on tehty yleisellä, joskin riittävällä tavalla ja arviointiselostuksessa on myös esitetty toimenpiteitä, joilla happamien sulfaattimaiden esiintymiseen voidaan varautua. Yhteysviranomainen kuitenkin katsoo, että happamien sulfaattimaiden esiintymistä tulee hankkeen jatkosuunnittelussa selvittää ennen rakentamistoimenpiteiden aloittamista. Alueille, joille tuulivoimaloita, uutta tiestöä ja maakaapelin kaivuuta suunnitellaan, tulee tehdä tarkempi tutkimus maastossa ja esimerkiksi kairaamalla selvittää, onko alueella hapanta sulfaattimaata. Lisää tietoa sulfaattimaista ja niiden huomioimisesta löytyy muun muassa julkaisusta Happamien sulfaattimaiden kansallinen opas rakennushankkeisiin. Yhteysviranomainen katsoo, että arviointiselostuksessa on tunnistettu yleisimpiä maa-ainesten ottoon liittyviä ympäristövaikutuksia, mutta hankealueen osalta vaikutuksia ei kuitenkaan ole pystytty arvioimaan tarkemmin, koska alueella ei ole tehty esimerkiksi pohjatutkimuksia, joiden avulla olisi voitu saada tarkempaa tietoa alueella olevan maa- ja kiviaineksen hyödynnettävyydestä. Lisäksi esimerkiksi kallionottoalueen sijoittamisesta hankealueelle aiheutuu aina esimerkiksi alueen vesitalouteen ja kasvillisuuteen kohdistuvia vaikutuksia. Yhteysviranomainen katsoo, että maa-ainesten ottoa koskevien suunnitelmien ollessa vielä avoimia jää maa-ainesten oton vaikutusten arviointikin varsin suppeaksi.	Voimalapaikkojen yksityiskohtaisten maaperätutkimusten yhteydessä selvitetään myös happamien sulfaattimaiden esiintyminen.
LUONTOYMPÄRISTÖ	
Natura-alueet ja muut suojelualueet Lapin ELY-keskus antaa Vinsanmaan lettojen Natura-alueen Natura-arvioinnista lausunnon, joka on perustellun päätelmän liitteenä. Hankkeen läheisyyteen ei sijoitu muita Natura-alueita tai luonnonsuojelualueita. Yhteysviranomainen katsoo, ettei hankkeesta tule kohdistumaan muihin Natura-alueisiin tai luonnonsuojelualueisiin merkittäviä vaikutuksia. Kasvillisuus ja luontotyytit Yhteysviranomainen pitää kasvillisuuteen ja luontotyypeihin kohdistuvan vaikutusten arvioinnin tulosta luotettavana. Arvioinnissa on tunnistettu oleelliset vaikutusmekanismit. Arviointi on myös toteutettu kuvaillen vaikutukset ja johdettu tästä perusteltu johtopäätös vaikutusten merkittävyydestä. Yhteysviranomainen on yhtä	

Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä	Huomioiminen kaavaehdotuksessa
mieltä arvioinnissa esitetystä johtopäätöksestä sekä sähkönsiirron että tuotantoalueen osalta. Linnusto Linnustovaikutusten arvioinnin tulokset on johdettu selvityksissä saaduista havainnoista, asiaan liittyvistä tieteellisistä tutkimuksista sekä osin myös toisen tuulivoimahankkeen selvitysten pohjalta. Yhteysviranomaisen katsoo, että arvioinnissa on huomioitu erilaiset vaikutusmekanismit hyvin ja ne on eritelty selkeästi hankkeen vaiheen ja tuotantoalueen sekä sähkönsiirron osalta. Arviointia on johdonmukaista seurata ja sen loppupäätelmään on lukijankin esitetyillä kriteereillä mahdollista päätyä. Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointi on kokonaisuutena arvioiden varsin hyvin laadittu. Yhteysviranomaisen huomauttaa kuitenkin, että havaitut puutteet pöllö- ja muuttolinnuston selvityksissä heikentävät aina selvitysten ja siten myös arvioinnin luotettavuutta. Toisaalta havaittujen puutteiden voidaan katsoa olevan luonteeltaan vähäisiä ja selvityksissä sekä arvioinnissa on käytetty lisäksi myös muita tietolähteitä, mikä vähentää epävarmuutta. Yhteysviranomaisen katsoo, että linnustoon kohdistuvien vaikutusten arviointi on laadittu hyvin, se on selkeä ja sen johtopäätökset ovat kokonaisuutena luotettavia. Yhteysviranomaisen näkemys hankkeen linnustovaikutusten merkittävydestä on yhteneväinen arvioinnissa esitetyn kanssa. Eläimistö Viitasammakon ja lepakoiden osalta vaikutusten arviointi perustuu hankkeen alueella tehtyihin selvityksiin, joita voidaan pitää yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan viitasammakkoselvityksessä havaituista pienistä puutteista huolimatta riittävän luotettavina. Vaikutusten arvioinnin tulokset ja johtopäätökset on esitetty selkeästi ja perustellen. Yhteysviranomaisen katsoo, ettei hankkeesta tule todennäköisesti kohdistumaan merkittäviä vaikutuksia viitasammakoihin tai lepakoihin. Yhteysviranomaisen katsoo, että suurpetoihin ja muuhun eläinlajistoon kohdistuvia vaikutusmekanismeja on kuvattu riittäväällä tarkkuudella, joskin varsinainen vaikutusten arviointi jää suppeaksi ja yleispiirteiselle tasolle. Lähtöaineistojen perusteella alueella ei ole tuoreita havaintoja suurpedoista tai niiden reviireitä, mutta asianmukaisella maastonselvityksellä olemassa oleviin tietoihin olisi tullut lisää varmuutta, jonka pohjalta myös varsinainen vaikutusten arviointi olisi ollut luotettavampi suurpetojen osalta. Yhteysviranomaisen katsoo, että lähtötietojen havaintojen vähyyden ja tuulivoimahankkeen sijoittumisen vuoksi hankkeen vaikutusten ei kuitenkaan katsota nousevan todennäköisesti merkittäviksi suurpetojen tai muun eläinlajiston osalta.	

Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä	Huomioiminen kaavaehdotuksessa
POHJAVEDET JA LUONNONTILAISET LÄHTEET Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiselostuksessa on tunnistettu keskeisimpiä pohjaveteen kohdistuvia vaikutuksia ja vaikutusmekanismeja. Yhteysviranomaisen katsoo, että varsinaiseen vaikutusten arviointiin jää kuitenkin jonkin verran epävarmuutta, sillä arviointiselostuksen mukaan pohjaveden pinnantasotaso, virtaussuunta tai paineellisuus eri voimaloiden paikoilla ja tuotantoalueen pohjavesialueilla ei ole tiedossa. Vaikutuksia ei siten ole voitu arvioida perusteellisesti. Lisäksi epävarmuutta aiheutuu siitä, että esimerkiksi maa-ainesten ottoapaikoista tai louhintasyvyydestä ei ole tietoja. Sähkönsiirtoreittien varrella sijaitsevien asuinrakennusten ja loma-asuntojen kaivoihin kohdistuvia mahdollisia vaikutuksia ei myöskään ole voitu luotettavasti arvioida kaivotietojen puuttuessa. Yhteysviranomaisen toteaa, että edellä mainittuja epävarmuuksia on arviointiselostuksessa tunnistettu, mutta katsoo, että epävarmuuksien vuoksi hankkeen jatkosuunnitteluun jää melko paljon lisäselvitystarpeita. Yhteysviranomaisen toteaa, että arviointiselostuksessa on esitetty toimenpiteitä, joilla vaikutuksia voidaan ehkäistä tai vähentää. Yhteysviranomaisen pyytää kuitenkin ottamaan hankkeen jatkosuunnittelussa huomioon edellä mainitut epävarmuudet. Yhteysviranomaisen korostaa huolellisen suunnittelun ja toimintakulttuurin tärkeyttä, jotta haitallisia pohjaveden määrään tai laatuun kohdistuvia vaikutuksia voidaan ehkäistä. Yhteysviranomaisen korostaa lisäksi pohjavesivaikutusten seurannan tärkeyttä rakentamistoimenpiteiden yhteydessä.	Toteutussuunnittelun yhteydessä tehdään maaperätutkimuksia, joiden yhteydessä tarkastellaan myös pohjaveden pinnantasoa ja paineellisuutta voimaloiden paikoilla. Toteutussuunnittelun ja maa-ainesten ottoluvan yhteydessä selvitetään tuotantoalueelta maa-ainesten ottoon soveltuvat paikat, ottosyvyys ja ottomäärät.
PORONHOITO Yhteysviranomaisen katsoo, että YVA-selostus on poronhoidon osalta riittävä ja tehty laadukkaasti, monipuolisin menetelmin, tieteelliseen tietoon perustuen sekä paliskuntia osallistaen. Arviointiselostuksessa on tunnistettu ja arvioitu keskeisimpiä poronhoitoon kohdistuvia vaikutuksia. Arvioinnin mukaan vaikutus poronhoidolle paliskunnan eteläosassa olisi kohtalainen kielteinen ottaen huomioon hankkeen pitkän toiminta-ajan sekä alueen merkityksen poronhoidolle arvokkaana talvilaidunalueena. Vaikutus koko Palojärven paliskunnalle sekä Lohijärven paliskunnalle olisi vähäinen kielteinen. Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointi on kuitenkin puutteellinen maa-ainesten oton tai mahdollisen kallioulouhinnan poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten osalta. Yhteysviranomaisen on yhtä mieltä vaikutusten arvioinnin tuloksista muuten, mutta katsoo, että haitta Palojärven paliskunnalle olisi kokonaisuudessa kohtalainen kielteinen, sillä arvokkaalla laidunalueella paliskunnan yhdessä osassa tapahtuvien muutosten vaikutukset heijastuvat koko paliskunnan poronhoitoon. Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiselostuksessa on esitetty tarkoituksenmukaisia toimenpiteitä, joilla haitallisia	Toteutussuunnittelun yhteydessä selvitetään tuotantoalueelta maa-ainesten ottoon soveltuvat paikat myös poronhoidon näkökulmasta.

Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä	Huomioiminen kaavaehdotuksessa
vaikutuksia poronhoidolle voidaan ehkäistä ja lieventää. Myös vaikutusten seurantaan on esitetty keinoja, jotka ovat oikeanlaisia. Epäselväksi jää, aiotaanko seurantaa ja haittojen ehkäisemisen keinoja toteuttaa. Paliskuntain yhdistys ja paliskunnat on osallistettu hankkeen seurantaryhmään. Paliskuntien kanssa on käyty poronhoitolain 53 §:n mukaiset ja poronhoitolain 53 §:n kaltaiset neuvottelut YVA-menettelyn aikana. Yhteysviranomaisen korostaa, että neuvotteluita on syytä järjestää myös YVA-menettelyn jälkeen. Neuvotteluiden tulee olla oikea-aikaisia, jotta niiden vaikutusmahdollisuudet toteutuvat. Yhteysviranomaisen korostaa, että hankkeesta vastaavan ja paliskunnan tulee sopia poronhoidolle kohdistuvien haittojen lieventämisen keinoista ja kompensatioista sekä seurannasta ja toteuttaa niitä sovitusti. Hankkeen jatkosuunnittelussa on huolehdittava siitä, että poronhoidon alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset turvataan ja poronhoidolle tärkeät alueet otetaan huomioon voimassa olevan maakuntakaavan ohjauksen mukaisesti. Tämä koskee Kuorinki-Vinsanmaan hankkeen suunnittelun ja toteutuksen lisäksi myös yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden kanssa. Arviointiselostuksessa todetaan, että kaikkien paliskunnan eteläosaan sijoittuvien, tällä hetkellä tiedossa olevien tuulivoimahankkeiden ja kaivos Hankkeiden toteutuminen ei olisi Länsi-Lapin maakuntakaavan ohjauksen mukaista, sillä alueella ei todennäköisesti voitaisi jatkaa poronhoidon harjoittamista. Yhteysviranomaisen yhtyy näkemykseen. Hankkeiden yhteisvaikutuksia tulee ehkäistä ja lieventää ja poronhoidon edellytykset turvata.	Jatkosuunnittelun yhteydessä hankkeesta vastaava on yhteydessä paliskuntiin. Maakuntakaavan yleisissä määräyksissä on poronhoitoa koskeva määräys, jonka mukaan alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet. Lisätään yleisiin määräyksiin ” Alueen suunnittelussa ja toteuttamisessa on turvattava porotalouden toiminta- ja kehittämisedellytykset.”
YHDYSKUNTARAKENNE, MAANKÄYTTÖ JA LIIKENNE	
Yhteysviranomaisen yhtyy YVA-selostuksessa esitettyyn näkemykseen, että hankkeella on vähäisiä kielteisiä vaikutuksia maankäyttöön. Maankäyttöön kohdistuvat suurimmat vaikutukset ilmenevät tuulivoima-alueen ja sähkönsiirtoreitin lähiympäristössä. Yhteysviranomaisen korostaa, että yleiskaavaa laadittaessa on maakuntakaava otettava huomioon (MRL 39 §). Maakuntakaavassa hankealuetta ei ole osoitettu Länsi-Lapin maakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueeksi, eikä tuulivoimatuotannon suunnitteluun soveltuvaksi alueeksi. Kunta ei voi hyväksyä maakuntakaavan vastaista yleiskaavaa ja yhteysviranomaisen kehottaa ottamaan tämän huomioon yleiskaavoituksessa. Erikoiskuljetuksilla sekä kiviaines-, betoni- ja materiaalikuljetuksilla on rakentamisen aikana negatiivisia vaikutuksia liikenteen sujuvuuteen ja liikenneturvallisuuteen. Liikennemäärään suhteutettuna vaikutukset ovat vähäisiä, mutta erikoiskuljetusten osalta	Maakuntakaavassa on tuulivoimaloiden sijoittelua koskeva yleismääräys. Tuulivoimalat on suunniteltu noudattaen tätä yleismääräystä.

Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä	Huomioiminen kaavaehdotuksessa
hetkelliset vaikutukset voivat olla suuria. Toiminnanaikaiset liikennevaikutukset ovat hyvin vähäisiä.	
VAIKUTUKSET PUOLUSTUSVOIMIEN TOIMINTAAN	
Hankkeesta vastaava on saanut 21.1.2022 Puolustusvoimilta lausunnon koskien hankkeessa suunniteltujen 26 tuulivoimalan, joiden kokonaiskorkeus on 300 metriä, rakentamista Tervolan ja Tornion Kuorinki-Vinsanmaan alueelle. Yhteysviranomainen toteaa, että Puolustusvoimien hyväksyntää ei siten ole esitetylle VE3:lle, jossa voimaloita on 28. Yhteysviranomainen katsoo, että yli 26 voimalan toteutusvaihtoehto ja tuulivoimaloiden mahdolliset yli 100 metrin sijaintimuutokset siihen nähden, mistä Puolustusvoimat on aiemmin lausunut, edellyttävät uutta lausuntoa ja hyväksyntää Puolustusvoimilta. Yhteysviranomainen muistuttaa, että kunta ei voi hyväksyä tuulivoimayleiskaavaa ilman Puolustusvoimien hyväksyntää.	Uusi lausunto saatu 8/2024
VAIKUTUKSET KEMI-TORNION LENTOASEMAN TOIMINTAAN	
YVA-selostuksessa on mainittu Kemi-Tornion lentoasemasta johtuvan korkeusrajoituksen olevan 309 metriä merenpinnasta, mutta ristiriitaisesti kerrotaan suunniteltavien voimaloiden ulottuvan jopa 370 metrin korkeudelle merenpinnasta. Korkeusrajoitus on olemassa lentoaseman lentomenetelmien suojaamiseksi. Lentoesteluprosessissa Traficom voi joutua rajoittamaan voimaloiden korkeuksia. Yhteysviranomainen katsoo, että Kemi-Tornion lentoaseman toimintaedellytykset tulee turvata.	Liikenne ja viestintävirasto Traficomilta haetaan lentoestelupa, millä varmistetaan että hanke ei vaikeuta Kemi-Tornion lentoaseman toimintaa.